



www.foaia.hu



foaia@foaia.hu



www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951



FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR. 48

Vineri,
27
NOIEMBRIE
2020



9 771418 834006

1 Decembrie – Ziua Națională a României

La mulți ani, români!

La mulți ani, România!

O viață trăită
între români
și pentru români

(Paginile 3 și 12)

Informații despre votarea
în Ungaria la alegerile
din România

(Pagina 5)

Concurs:
Cum va fi Crăciunul
în vreme de pandemie?

(Pagina 7)

† **Calendar ortodox**

30 noiembrie, luni, †) Sf. Ap. Andrei, cel Întâi Chemat, Ocrotitorul României; †) Sf. Ier. Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei; Sf. Ier. Frumentie, Ep. Etiopiei (Dezlegare la pește)

1 decembrie, marți, Sf. Prooroc Naum; Sf. Cuv. Filaret Milostivul (Ziua Națională a României)

2 decembrie, miercuri, Sf. Prooroc Avacum; Sf. Mc. Miropa; Sf. Solomon, Arhiep. Efesului (Post)

3 decembrie, joi, †) Sf. Sf. Cuv. Cheorghe de la Cernica și Căldarușani; Sf. Prooroc Sofronie; Sf. Mc. Teodor, Arhiep. Alexandriei (Dezlegare la pește)

4 decembrie, vineri, † Sf. M. Mc. Varvara; Sf. Cuv. Ioan Damaschin (Dezlegare la ulei și vin)

5 decembrie, sâmbătă, †) Sf. Cuv. Sava cel Sfințit; Sf. Mc. Anastasie; Sf. Cuv. Mc. Cosma Atonitul

6 decembrie, duminică, †) Sf. Ier. Nicolae, Arhiep. Mirelor Lichiei (Dezlegare la pește). Duminica a XXVII-a după Rusalii (Tămăduirea femeii gârbove)

Omul săptămânii**Alexandru Roman**

Pe 26 noiembrie s-au împlinit 194 de ani de la nașterea, la Aușeu, în Bihor, a profesorului Alexandru Roman, care a fost și un important om politic român transilvan, îndrumător cultural, publicist, membru fondator al Academiei Române, unul dintre primii profesori români care a ținut prelegeri și a predat în limba română în Transilvania.

Studiile primare și secundare le-a terminat la Beiuș și Oradea. A urmat studiile universitare la Viena, unde a studiat filosofia, matematica și teologia. A fost profesor la gimnaziul românesc „Samuil Vulcan” din Beiuș. Aici a fost primul profesor care a ținut prelegeri în limba română. Din 1851 a devenit profesor titular de limba română la Academia de drept din Oradea, iar din 1862 până în 1867 a fost profesor de limba română la Universitatea din Budapesta. Alexandru Roman a fost unul dintre inițiatorii catedrei de limba și literatura română de la Universitatea din Pesta.

În 1866, Alexandru Roman s-a numărat printre membrii fondatori ai Societății Literare Române, care ulterior a devenit Academia Română. A fost și printre organizatorii Societății Petru Maior (1862), redactor al gazetelor „Concordia” (înființată la Budapesta în 1861, în colaborare cu Sigismund Pap, până în 1866) și la „Federațiunea” (1868–1876), înființat tot de el la Pesta. A suferit multe persecuții politice din partea autorităților maghiare fiindcă a apărut deschis cauza românilor transilvăneni, în Ungaria dualismului austro-ungar. În urma unui articol a fost condamnat la un an de închisoare, la Vaț. Între 1865 și 1888 a fost deputat în Parlamentul de la Budapesta, unde a apărut drepturile românilor din Transilvania.

Moare la 27 septembrie 1897, în Sebeș.

**Poza săptămânii**

O lume pe dos: expoziția ne privește dinăuntru, de la căldură, iar noi, cei interesați de cultură stăm afară, în frig și ne uităm la expozitate. Crede coronavirusul că ne poate opri să mergem la expoziții?

Pe copertă: Alba Iulia în pragul sărbătorii de 1 Decembrie / Sursa foto: internet

Concurs pentru ocuparea postului de director al Centrului de Documentare și Informare al AȚRU

Adunarea Generală a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria a lansat pe site-ul său, în ziua de 14 noiembrie, concursul pentru ocuparea postului de director al Centrului de Documentare și Informare al AȚRU.

Durata ocupării postului: 5 ani, perioada 1 ianuarie 2021 – 31 decembrie 2025. După încetarea activității de conducere, angajatorul, conform Regulamentului 39/2020 (X.30), anexa 2, punctul 48, al Ministerului Resurselor Umane (EMMI), oferă posibilitatea ca persoana în cauză să fie reangajată pe o perioadă nedeterminată.

Modul angajării: cu normă întreagă

Locul de desfășurare al activității: 5700 Gyula, str. Sáros, nr. 17.

Funcția: director (șef de instituție)

Sarcini de îndeplinit: activitate culturală publică; păstrarea și promovarea culturii și tradițiilor naționalității române; dezvoltarea participării la nivel de comunitate și social; asigurarea condițiilor pentru o dezvoltare continuă; asigurarea continuă pentru transmiterea valorilor tradiționale la nivel de comunitate; asigurarea unui spațiu cultural la nivel de comunitate; crearea și funcționarea echipelor culturale; promovarea utilizării limbii materne; protejarea patrimoniului cultural; activități publice culturale și de socializare a comunității; activități muzeale, organizarea de expoziții temporare și permanente; realizarea de legături culturale internaționale.

Statut juridic, salariu și indemnizații: conform Codului Muncii privind drepturile angajaților. Funcția de șef de instituție presupune dreptul de a face angajări. Salariul și alte indemnizații sunt stabilite de Adunarea Generală a AȚRU în momentul ocupării funcției. Dreptul de a numi și a revoca șeful de instituție este exercitat de Adunarea Generală a AȚRU, iar exercitarea celorlalte drepturi țin de președințele Adunării Generale.

Condiții de aplicare:

- cetățenie maghiară
- capacitate de acționare
- fără antecedente penale
- să fie în conformitate cu Regulamentul 39/2020 (X.30.) anexa nr. 1, aliniatul 9, din decretul Ministerului Resurselor Umane (EMMI):
- studii în învățământul superior și formare profesională în învățământul public sau
- învățământ superior fără specializare în domeniul respectiv și calificare profesională superioară în domeniu
- cel puțin 5 ani de experiență într-un domeniu relevant pentru activitatea de bază a instituției, sau conform studiilor, specializării sau calificării profesionale
- o activitate remarcabilă în activitate științifică sau de specialitate
- cunoștințe de administrație și management certificate cu 120 ore, în caz contrar o declarație prin care își asumă responsabilitatea ca în decurs de doi ani să obțină acest atestat și să-l prezinte angajatorului

(Continuare în pagina a 9-a)



DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PREJUDICI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Departamentului pentru Români de Prejudicieni. Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Români de Prejudicieni.

www.mprp.gov.ro

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

O viață trăită între români și pentru români

Convorbire cu Ion Budai cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani

Prezent de aproximativ o jumătate de secol în învățământul românilor din Ungaria, **Ion Budai** este una dintre cele mai cunoscute personalități ale românilor din Ungaria. Lumea i se adresează spunându-i „domn' director”, pentru că avea doar treizeci de ani când în 1970 a devenit conducătorul Școlii generale și Liceului Românesc din Jula, instituție care atunci funcționa în inima orașului, în actuala bibliotecă orașenească.

A fost însă o figură cunoscută și în viața publică a românilor din Ungaria, fiind ani de zile membru în conducerea Uniunii, iar apoi, în 1995, a devenit primul președinte al AȚRU, în fruntea căreia însă a stat numai patru ani. În septembrie a împlinit frumoasa vârstă de 80 de ani, și ne-am văzut să ne povestească despre cariera de director de școală, dar și despre rolul lui, plin de secrete în viața publică a românilor din Ungaria.

– Dacă nu s-ar fi întâmplat ce s-a întâmplat cu sâraca, regretata Ecaterina Santău poate că nu aș fi fost director niciodată, pentru că diferența de vârstă între noi a fost de opt ani. Ar fi putut să rămână director încă mult timp, iar eu eram adjunctul său, ne-am înțeles foarte bine, dar s-a întâmplat ce s-a întâmplat și de la o săptămână la alta a fost transferată la Bichișciaba, la un cămin de fete al slovacilor. Și apoi, nu a fost ce să fie și Petru Silaghi, atotputernicul de atunci peste tot și toate, a vrut să numească pe cineva, dar nu s-a declarat. Atunci aparțineam de județ, și a intervenit la județ pentru acea persoană, ca să nu fiu eu numit, decât adjunct pentru o perioadă nedeterminată de timp, până când va lua el o decizie. Ulterior am aflat că i-a căutat pe frații Mândruțau. În acele zile a venit la școală o inspecție generală. Nu știu de ce chiar atunci. Aceasta însemna că era o inspecție a tuturor disciplinelor predate atunci în școală de la educație fizică până la matematică, tot ce înseamnă obiecte de studiu. Fiecare inspector era mereu la școală și doreau ca directorul să participe cu ei la toate orele, dar singur nu am putut face acest lucru. Unii colegi au fost curioși să vadă ce voi face, cum se va descurca băiatul ăsta... Nu a fost deloc ușor, dar am ieșit foarte bine din această inspecție. Le-a plăcut foarte mult modul în care am apreciat munca la clasă a colegilor mei și am reușit să dau și câteva indicații pentru profesorul cutare, chiar dacă nu eram de specialitatea lui, prin asta cred că m-a ajutat să fiu acceptat și cred că așa am devenit director.

Școală nouă, probleme tot mai dificile

– Am început lucrările pentru o eventuală nouă clădire a școlii. Noi am fi dorit să facem școala paralel cu Crișul, însă orașul nu a dorit deloc să accepte. Orașul știa deja ceea ce nu ni s-a spus nouă: orașul dorea să recupereze vechea clădire a primăriei. Au fost oferite șase sau șapte locuri pentru noua școală, din care locația actuală era cea mai apropiată de centru. Atunci a început construirea cartierului de blocuri dinspre vama Vârșand și ni s-a sugerat să facem școala acolo în câmp...

– *V-ați opus?*

– Desigur. Mereu, mereu ne-am opus multor variante și apoi am vizitat locația actuală a școlii. Această parte era plină de trestie și apă. Era puțin teren care se putea cultiva și săpa. Grădinile din jur veneau din patru direcții, dar aici era doar trestie și apă. A fost nevoie de foarte multă muncă pentru a ca să se poată pune o temelie solidă a construcției.

– *Întotdeauna v-am cunoscut ca un director foarte hotărât și foarte autoritar...*

– Într-adevăr îmi spuneau câțiva colegi că dacă am ieșit din cancelarie și mă uitam în stânga și în dreapta pe coridor toată lumea fugea sus la clasă, că deja se suna, dar mai stăteau la niște palavre. Nu a trebuit să țip, să mă cert, nu a trebuit să le fac observații, felul în care am privit lumea era de-ajuns. Dar eu așa consider că am fost apreciat și repet, fără mare gălăgie...

– *Cum s-a schimbat lumea românească din jurul nostru? Ce fel de copii veneau la școală din punctul de vedere al identității și din punct de vedere al cunoașterii limbii să zicem la începutul carierei dumneavoastră și spre sfârșit?*

– A existat o mare diferență între localități. Noi, care am venit de la Micherechi, și eu am terminat doar primele cinci clase primare la Micherechi, iar când am ajuns la Jula aveam probleme cu limba maghiară, nu știam maghiară pur și simplu. Colegii noștri din cămin nu știau limba română. Nici o variantă mai cultă, nici dialectul nostru. Nu am putut discuta între noi. Identitate... nu prea știam noi ce



Ion Budai

S-a născut pe 6 septembrie 1940, la Micherechi. Primele cinci clase le face la școala generală din satul său natal, iar din clasa a șasea devine căminist la Jula și frecventează școala generală din oraș. După bacalaureatul luat la liceul românesc din Jula, în perioada 1959–1963 urmează Școala Superioară Pedagogică din Seghedin, secția română și istorie, iar mai târziu a terminat și specializarea educație fizică. În 1963 se căsătorește cu Hermina Berke, cu care au împreună doi copii, Beata și Ioan. Între 1969–1972 a absolvit studii universitare, la specializarea istorie, la Universitatea József Attila din Seghedin. Devine directorul Liceului „N. Bălcescu” din Jula în anul 1970. Între 1971 și 1990 a fost membru și o perioadă vicepreședinte al Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria, iar între 1995–1999 a fost primul președinte al Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Este pensionar din anul 2002.

înseamnă asta, pentru că deși aveam profesori excelenți foarte bine pregătiți, veniți din România, dar nu am primit nimic sufletește de la ei în afară de cunoștințele necesare la ore, ba din contră câte unul ne-a și batjocorit spunând că nu știm bine vorbi nici românește, nici ungurește, vai de voi, spuneau. Din ce în ce mai puțini elevi veneau din Bihorul ungueresc, nu au venit la liceu, mai ales după ce doamna învățătoare Maria Misaroș a fost transferată de la Săcal la Jula. Din celelalte localități tot așa, mai mult cu maghiara. La Micherechi, când eu eram copil nu era grădiniță. După ce s-a înființat grădinița s-a introdus limba maghiară pentru ca copiii să gândească câte ceva până când au devenit școlari, dar familiile au pus, de asemenea, un mare accent pe învățarea limbii maghiare. Lumea a început să vină să-și caute de lucru pe la Jula, nu toată lumea a rămas la CAP-uri, așa că din ce în ce s-a vorbit tot mai puțin românește. Apoi a venit trecerea la învățământul bilingv, care presupunea că doar câțiva termeni să fie menționați în limba română, la toate materiile. Metodologic nu știa nimeni ce înseamnă asta. Adică intrai la o oră de chimie, trebuia să amintești în titlu despre ce este vorba, și atâta, nu s-a mai vorbit la oră în limba română. Același lucru era valabil și pentru fizică, matematică și toate celelalte discipline. Cred că această trecere la predarea bilingvă a fost introdusă prea devreme. Nu trebuia, pentru că până atunci se făcea mai mult în românește școală.

(Continuare în pagina a 12-a)

Charles H. Spurgeon:

Rostul încercărilor în viața creștină

Creștinul care ocupă o poziție înaltă și bine văzută în lume să nu-și închipuie că Dumnezeu l-a pus într-un asemenea post ca să fie scutit de suferințele de care toți copiii lui Dumnezeu au parte. Situația lui nu este ușoară, ci mai degrabă una în care lupta este și mai înfocată. Nici cea mai de jos și mai neînsemnată funcție, nici cea mai înaltă și mai în văzul tuturor, nu ne scutește de „multe necazuri” prin care orice luptător creștin trebuie să treacă în drumul său spre slavă. Nu trebuie oare ca aurul să fie curățit prin foc? Când se face un pod peste un râu, inginerul nu pretinde să nu se treacă niciodată peste pod cu greutate mari, ci mai degrabă zice: „Veniți cu cele mai grele trenuri, încărcăți podul cum voiți; eu știu că el va ține orice greutate.”

Domnul încearcă pe cei neprihăniți, fiindcă i-a făcut dintr-o stofă care ține la probă și fiindcă știe că prin puterea Duhului Sfânt, care-i întărește și-i sprijină, ei nu numai că rămân tari și statornici, dar sunt mai mult decât biruitori în toate încercările. Tocmai de aceea El încearcă pe ai Săi cu suferințe și necazuri. O, de v-ar fi aceasta spre mângâiere vouă care, poate, vă aflați în necaz și în durere!

Înțelepciunea Domnului se poate vedea în faptul că, din cele mai mici și mai neînsemnate întâmplări, El face să iasă binecuvântări foarte mari. În fața întâmplărilor însemnate și plăcute, adeseori auzim pe oameni zicând: „Ce binecuvântare!” Oamenii tac însă când este vorba de lucruri care par mai puțin însemnate sau chiar neplăcute. Totuși, este bine să știm că locul măceșului ca și scaunul de domnie al unui împărat sunt rânduite de Dumnezeu a Căruia purtare de grijă se întinde tot așa de bine asupra musculiței de pe frunza de trandafir ca și asupra marșului unei armate. Toate lucrurile, atât cele mici cât și cele mari, sunt rânduite de Domnul, care stă pe scaunul Său de domnie în ceruri și a căruia împărăție este peste tot. [...]

De aceea, plini de încredere, să lăsăm totul în mâna Domnului. Însă asta nu înseamnă că nu facem nimic. Noi credem că Dumnezeu are de adus la El multe suflete și de aceea vestim Cuvântul Său cu nădejdea că, prin Duhul Său cel Sfânt, suntem mijlocul prin care pot fi aduși la Hristos cei aleși ai Săi. Credem că Dumnezeu are pentru ai Săi o viață sfântă aici pe pământ, iar dincolo cerul; de aceea luptăm împotriva păcatului și năzuim spre odihna care-l așteaptă pe poporul lui Dumnezeu. Credința în purtarea de grijă a lui Dumnezeu nu ține pe loc puterea noastră de a lucra, ci ne face să fim cu atât mai sânguincioși. Lucrăm ca și cum totul ar atârna de noi; în același timp, lăsăm totul la picioarele Domnului, în credința că totul atârnă de El. [...]

Dacă Dumnezeu, oprind pentru un timp o cunoscută lege a firii, săvârșește ceva minunat, oricine este uimit și recunoaște în aceasta degetul lui Dumnezeu; în ziua de astăzi însă ni se strigă: „Unde este Dumnezeul vostru? El nu mai schimbă legile firii!”. Ei bine, eu văd mâna lui Dumnezeu în istoria lui Faraon și mărturisesc, în același timp, că nu mai puțin limpede, ba chiar într-o lumină și mai măreață, o văd și în istoria lui Haman. Spun cu tot respectul față de Numele sfânt al lui Dumnezeu că, pentru atingerea unui scop oarecare, este ceva minunat, însă foarte dur să fie oprite roțile firii și ridicate – măcar pentru puțin timp – legile ei înțelepte și vrednice de admirație. Prin aceasta se arată, negreșit, puterea Lui, dar nu tot așa de limpede imuabilitatea Lui. Dacă, dimpotrivă, Domnul lasă ca toate să-și urmeze cursul lor obișnuit, dacă lasă frâu liber judecării și gândirii, ambiției și patimii, și totuși își atinge scopurile Sale, atunci este de două ori minunat.

O, de s-ar mângâia orice copil al lui Dumnezeu cu gândul că avem un conducător și un Păzitor, care este așa de aproape de scaunul ceresc de domnie! Orice iudeu din Susa va fi fost vesel știind că îm-



părăteasa era o evreică. Noi ne bucurăm că Mântuitorul nostru, Omul Iubirii, Cel Răstignit, este înălțat la dreapta Tatălui.

Cât de bine sunt ocrotiți toți cei ce sunt ai Lui! Căci „și dacă păcătuiește cineva, avem un mijlocitor la Tatăl, pe Isus Hristos cel neprihănit” (1 Ioan 2:1). Este acolo Cineva – „singurul născut, Fiul care este în sânul Tatălui” (1 Ioan 1:18) – care mijlocește pentru noi. De aceea, fiți mângâiați, sufletul să vi se odihnească în Dumnezeu și așteptați-L cu răbdare, căci mai degrabă vor trece pământul și cerul decât să piară aceia care se încred în Domnul.

(Fragment din cartea *A Good Start. A Book for Young Men and Young Women*, Charles H. Spurgeon. Volumul a fost tradus în limba română de Teodor Popescu, având titlul *Fiți tari în Domnul. O carte pentru toți, îndeosebi pentru tineret*, și a apărut la Tipografia Cartea de Aur, fiind republicat de Editura Stephanus.)

Poezie

Traian Dorz:

Să aveți credință

Să aveți credință, să aveți răbdare,
suflete iubite care suferiți!
Astăzi plângeți singuri lacrimi amare,
mâine împreună veți cânta slăviți.

Să aveți nădejde, să aveți credință,
să aveți iubire, să aveți răbdare,
nu uitați preadulcea Lui făgăduință:
chinul de-azi e-arvuna slavei viitoare!

Pașii noștri calcă drumuri tot mai grele,
mai pustii și aspre locuri întâlnim,
dar nădejdea sfântă ne-ntărește-n ele,
să avem puterea să le biruim.

O, răbdați durerea cu nădejde dulce,
neuitând Cuvântul Domnului Isus,
căci, precum în lume am purtat o cruce,
vom purta-mpreună o cunună sus!

Suflete zdrobite, inimi sfâșiate,
ridicați spre ceruri gândul obosit,
nu uitați că mâine toate-or fi uitate –
mâine toate-acestea vor avea sfârșit!

Nu uitați că mâine-n cântec veți culege,
ceea ce în lacrimi azi ați semănat
și abia atuncea, veți putea-nțelege,
cât de mare-i harul care vi s-a dat.

Suferiți necazul, biruiți ispita,
mai aprinsă rugă înălțați în sus
și, cântând prin chinuri, să priviți slăvita
răsplătire care ne-o va da Isus!

Amin.

Informații despre votarea în Ungaria la alegerile parlamentare din România

Cetățenii români cu drept de vot cu domiciliul sau reședința în Ungaria vor putea să își exercite dreptul la vot la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților în zilele de 5 și 6 decembrie 2020 la una dintre cele 7 secții de votare, care vor funcționa pe teritoriul Ungariei, respectiv:

**ALEGERI PENTRU
PARLAMENTUL
ROMÂNIEI**



**Budapesta Ambasadă 1 și Budapesta Ambasadă 2,
la adresa 1146 Budapesta, str. Thököly, nr. 72,**

**ICR 1 și ICR 2 la sediul Institutului Cultural Român
din Budapesta, la adresa 1146 Budapesta, strada Izso nr. 5,**

**Consulatul General al României la Jula,
la adresa 5700 Gyula, Strada Munkácsy, nr. 12a,**

**Consulatul General al României de la Seghedin,
la adresa 6720 Szeged, Strada Kelemen László nr. 5,**

**Precum și la o secție de votare deschisă în județul
Hajdu-Bihar, localitatea Biharkeresztes, la adresa 4110,
strada Damjanich, nr. 9 (clădirea grădiniței).**

Votarea se desfășoară în zilele de 5 și 6 decembrie 2020 între 7.00–21.00 (ora Ungariei), cu posibilitatea prelungirii votării până la ora locală 23.59 dacă mai sunt alegători în secție sau la rând în afara sediului secției de votare pentru a intra în localul de vot.

Cetățenii români cu domiciliul în Ungaria își pot exercita dreptul de vot în baza unuia dintre următoarele acte de identitate:

- pașaportul simplu, cu menționarea țării de domiciliu;
- pașaportul simplu temporar, cu menționarea țării de domiciliu;
- pașaportul simplu electronic, cu menționarea țării de domiciliu.

Cetățenii români cu reședința în Ungaria își pot exercita dreptul de vot la secțiile de votare organizate în Ungaria în baza unuia dintre următoarele acte de identitate, însoțite de un document oficial emis de statul ungar privind stabilirea reședinței:

- cartea de identitate;
- cartea electronică de identitate;
- cartea de identitate provizorie;
- buletinul de identitate;
- pașaportul diplomatic;
- pașaportul diplomatic electronic;
- pașaportul de serviciu;
- pașaportul de serviciu electronic;
- pașaportul simplu;
- pașaportul simplu electronic;
- pașaportul simplu temporar.

!!! IMPORTANT !!!

Potrivit art.1 din Decizia nr 35/2020 a Biroului Electoral Central, alegătorul care deține un act de identitate din cele prevăzute mai sus, al cărui termen de valabilitate a expirat în perioada 1 martie – 6 decembrie 2020, își poate exercita dreptul de vot la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020 în baza acestuia.

Actele mai sus menționate și care, de fapt, sunt acte emise de autoritățile române și fac dovada cetățeniei române mai trebuie însoțite și de un document oficial emis de statul ungar privind stabilirea reședinței sau domiciliului în Ungaria, respectiv:

- Card de domiciliu
- Card de înregistrare pentru cetățenii SEE
- Permis de ședere permanentă
- Permis de ședere
- Adeverință de stabilire a domiciliului
- Carte de identitate

Prin urmare, cetățenii români care nu au reședința sau domiciliul în Ungaria, recunoscute printr-un act de identitate emis de autoritățile ungare nu vor putea vota la secțiile de votare deschise pe teritoriul Ungariei ci doar în România.

Foarte important!

Alegătorii care se vor prezenta la una din secțiile de votare de pe teritoriul Ungariei pentru exercitarea dreptului de vot sunt rugați să respecte instrucțiunile și indicațiile pe care le vor primi de la personalul secțiilor de votare în privința aplicării măsurilor igienico-sanitare pentru prevenirea răspândirii pandemiei de COVID-19. În acest sens, se vor aplica cu strictețe regulile igienico-sanitare emise de autoritățile române și ungare.

Foarte important!

Având în vedere restricțiile de circulație aplicabile pe teritoriul Ungariei în intervalul orar 20.00 seara și 5.00 dimineața, se recomandă alegătorilor să se prezinte la sediul secțiilor de votare până la o oră care să le permită întoarcerea acasă (la domiciliu/reședință) până la ora 20.00 seara.

Concursuri pentru proiectele culturale ale naționalităților pe anul 2021

Autogovernările, asociațiile și instituțiile naționalităților din Ungaria pot aplica până pe 2 decembrie 2020 la o finanțare pentru proiecte culturale cu suma totală de 500 milioane de forinți. Proiectele de finanțare (NKUL-KP-1-2021) trebuie să se concentreze pe inițiative culturale. Scopul concursului este: păstrarea tradițiilor culturale, a valorilor culturale materiale și imateriale, susținerea unor inițiative culturale și științifice pentru întărirea identității lingvistice și culturale.

Suma minimă este 200.000 Ft, iar cea maximă poate să fie 1,5 milioane Ft.

Atenție! Începând din acest an, dosarele de concurs pot fi înaintate numai pe pagina de internet a Fondului Bethlen Gábor, prin sistemul NIR (Nemzetpolitikai Informatikai Rendszer).

Termenul de înaintare al cererilor este **2 decembrie 2020**.

Alte detalii găsiți aici: <https://bgazrt.hu/hazai-nemzetisegi-tamogatasok-2021>

IOAN SLAVICI

Stan Bolovan

Au fost odată, într-o margine de sat, un om, pe nume Stan, și muierea lui. Ea era tristă mereu și degeaba încerca soțul ei să afle de ce, că ea nu voia să-i spună, căci, zicea ea, avea să fie și el trist dacă află. Dar Stan nu se lăsă și până la urmă ea îi spuse că e separată că nu au copii și, într-adevăr, omul se întristă și el. Într-o bună zi, sosiră la ei în casă Domnul Iisus Cristos și Sfântul Petru.

I-au primit bine, i-au hrănit și le-au spus vorbe bune, iar când să plece, Cristos l-a întrebat pe Stan ce își dorește, pentru că el are să-i îndeplinească trei dorințe. De trei ori l-a întrebat, de trei ori a spus că vrea copii, de trei ori i-a dat copii, așa că Stan a rămas cu o sută de copii.

În câteva zile copiii au început să strige de foame, iar cei doi părinți hotărâra ca tatăl să plece în lume, să caute un dar de la Dumnezeu, hrană pentru copii. A umblat cât a umblat Stan, dar nu a găsit ce îi trebuia. A ajuns până la marginea lumii, unde se amestecă ce este cu ce nu este, și acolo a dat peste o stână cu șapte păcurari. Acolo află că un zmeu vine în fiecare noapte și le ia câte trei oi, dar și laptele de la șaptezeci și șapte de oi, pe care îl ducea zmeoaicei bătrâne, să se scalde în el ca să întinerească. Atunci Stan întreabă ce i-ar da ei dacă i-ar scăpa de zmeu, iar ciobanii îi spuseră că îi dau a treia parte din oi.

Pe la miezul nopții auzi Stan un zgomot grozav, apoi îl zări pe zmeu apropiindu-se de stână. Îi strigă să stea și îi spuse că el e Stan Bolovan, care ziua mănâncă stânci, iar noaptea paște copaci. Zmeul spuse că nu se va atinge de turmă dacă se va întrece cu el, iar Stan scoase din traistă o bucată de caș spunând că e o piatră, îi zise zmeului să ia și el o piatră de pe malul râului și să scoată zer din ea. Zmeul strânse piatra în pumn de o făcu praf, dar zer nu curse din ea. Atunci Stan strânse și el cașul, zerul începu să curgă, iar zmeul începu a se uita pe unde să fugă ca să scape de un așa voinic.

Gândindu-se el că nu va putea să scape, îi zise lui Stan să vină acasă la el, că mamă-sa are nevoie de o slugă pentru un an. Aflând Stan că anul e de trei zile, iar simbria de șapte saci de galbeni pe zi, se învoi și plecă cu zmeul. Ajunseră nu departe de casă, iar Stan o zări pe mama zmeului, bătrână și groaznică la vedere. Zmeul îl lăsă să aștepte afară și se duse să-i spună maică-si că l-a adus pe omul ăla, care mănâncă bolovani și stoarce zer din piatră, pentru ca ea să îl scape de el.

A doua zi zmeoaica le zise să dea semn în lumea zmeilor cu buzduganul cel ferecat de șapte ori. Zmeul trebuia să-l arunce cale de trei poște, apoi Stan, tot cale de trei poște, apoi iar zmeul și tot așa. Când îi veni rândul lui Stan, acesta privi îngrijorat la el, socotind că el și cei o sută de copii ai săi nu ar izbuti nici să îl ridice de la pământ. Atunci îi spuse zmeului că e păcat de buzdugan, fiindcă el îl va arunca așa de tare că va rămâne pe lună. Atunci zmeul zise că îl aruncă el, Stan se făcu a nu vrea și nu se lăsă până când zmeul nu îi făgădui să îi dea șapte saci de galbeni ca să îl lase pe el să arunce buzduganul. Se duseră acasă, iar zmeoaica se cam îngrijoră și ea când află că vrusese să arunce buzduganul tocmai în lună.

Dimineață îi trimise la fântână, să umple fiecare cu apă câte douăsprezece burdufuri, făcute fiecare din pielea unui bivol, și să aducă apa acasă. Zmeul umplu cât ai clipi burdufurile, dar Stan abia târâse până la fântână burdufurile goale. Scoase el o custură de la brâu și începu să zgârie pământul de jur împrejurul fântânii. Când îl întreabă zmeul ce face, spuse că are de gând să aducă fântâna acasă, ce să se mai încurce cu pieile de bivol. Zmeul rămase cu gura căscată și, ca să stea pe loc fântâna rămasă de la moșu-său, zise că îi duce el și burdufurile lui. Stan se făcu a nu vrea și nu se învoi decât după ce zmeul îi făgădui alți saci de galbeni.

În ultima zi a anului de muncă, zmeoaica îi trimise la pădure, după lemne. Până ai număra la trei, zmeul scoase din rădăcină o sumedenie de copaci și îi așeză la un loc. Stan începu el să privească la copaci, apoi să-i lege unul de altul, zicându-i zmeului că el nu stă să ia copacii unul câte unul, ci duce toată pădurea acasă. Atunci zmeul îi spuse că duce



el și lemnele lui Stan, numai să lase pădurea la locul ei. Stan nu se învoi până când zmeul nu-i făgădui că va primi simbria de șapte ori câte șapte saci cu galbeni.

Acasă, zmeoaica nu prea se îndura să îi da atâția bani și îi zise zmeului să îl omoare pe Stan la noapte, să-i dea cu buzduganul în frunte când va dormi. Numai că Stan auzise și puse în pat în locul lui troaca porcilor, iar el se culcă sub pat. Zmeul veni și sfărâmă troaca cu buzduganul, apoi plecă mulțumit că a scăpat de Stan. Dimineață și el și zmeoaica rămăseră încremeniți când îl văzură pe Stan viu și frumos ca un măr. Îl întrebă cum a dormit și el spuse că a dormit bine, dar l-a pișcat un purice de frunte.

Speriați de așa voinic, îi dădură banii, numai să plece, dar el, îngrozit că nu va putea căra atâția saci cu galbeni, se făcu că vrea să-i mai slujească un an. Atunci zmeul îi mai dădu încă de șapte ori câte șapte saci cu galbeni și-i spuse că îi duce el toată comoara asta acasă. Stan se învoi bucuros și plecară, dar, când se apropiară de casa lui, începu să se teamă că zmeul, știind unde stă, va veni să își ia banii înapoi. Îl scăpară de grijă copiii lui, care, de cum zăriră zmeul, năvăliră flămânzi, cu câte un cuțit și o furculiță în mâini, strigând că ar mânca toți carne de zmeu. Zmeul aruncă sacii și fugi înapoi și de atunci nu a mai cutezat să se arate în lume.

Iar Stan, tocmai când număra galbenii cu nevasta și copiii, se trezi că vin și ciobanii cu oile pe care le promisese dacă îi scapă de zmeu, că de, când dă, Dumnezeu dă cu amândouă mâinile!

Ce ne învață animalele despre vreme?

Pe vremea când datele despre vreme nu se obțineau cu ajutorul sateliților și tehnologiilor care astăzi fac parte din cotidian, oamenii aveau propriile metode de a prezice cum va fi vremea, ce schimbări vor avea loc, cât de frig sau cald va fi. Chiar și astăzi, mulți bătrâni con-



tinuă să se bazeze pe semnele naturii în special pe ceea ce le transmit animalele din casă sau din gospodărie, care pot vesti cu precizie orice fenomen al naturii care urmează să aibă loc.

Iată cum poți să afli cum va fi vremea în următoarele zile sau cum urmează să fie anotimpul care stă să înceapă, în funcție de semnele pe care le transmit animalele. Se pare că, dintre animalele de casă, pisica este cea mai pricepută în a anunța prognoza meteo.

- Când pisica strănută, se spală cu lăbuțele pe la urechi ori se uită lung pe fereastră se anunță ploaie.
- Când câinii latră la lună iarna înseamnă că va veni ger cumplit.
- Când pisica doarme cu spatele la foc înseamnă că vine furtună.
- Când pisica doarme ghemuită, cu lăbuțele sub ea, sau când își linge blana și se uită la sobă înseamnă că vine vreme rea.
- Când vacile stau la grămadă, apropiate una de alta, se anunță vreme rea.
- Când pisica își ascute ghearele de covor urmează vânt năprasnic.
- Când câinele se tăvălește în casă pe podea sau se scarpină foarte mult ne anunță că va ploua sau va ninge în următoarele zile.
- Când vacile ling pereții, copacii și pietrele sau dacă se culcă în loc să pască se anunță ploaie.
- Când caii stau cu spatele la pădure este semn că urmează o furtună.
- Când pisica își ascute ghearele de piciorul mesei ne prevestește că vremea se va îndrepta.

Concurs de desene povestite pentru școlarii români din Ungaria

Cum va fi Crăciunul în vreme de pandemie?



În acest an, nimic nu a fost cum ne-am obișnuit. Paștile le-am petrecut separați de bunici, o parte din orele de la școală s-au ținut online, multe dintre taberele de vară au fost anulate, nici excursiile cu familia nu au fost atât de lipsite de griji cum ne-am fi dorit. Acum, doar copiii de grădiniță și cei de școală generală învață în mod tradițional, ceilalți elevi de la licee și studenții de la facultăți din nou învață în mod online.

Dar, iarna a sosit și Crăciunul se apropie cu pași repezi. Probabil și acesta va fi altfel decât ne-am obișnuit. Vom colinda online? Moș Crăciun nu va mai veni prin horn ci prin internet? Vom putea sta oare cu toată familia în jurul mesei de Crăciun? Cum credeți că va fi? Cum vă doriți să fie?

Redacția „Foaia românească” din Jula lansează un concurs de desene povestite pe tema:

„Cum va fi Crăciunul în vreme de pandemie?”

Cine poate participa la concurs?

- La concurs pot participa elevi din clasele 1–8 ale școlilor generale românești.

Cum se poate concura?

- Fiecare participant va trimite un desen despre tema enunțată în titlu, însoțit de o descriere de 4–5 propoziții în cazul elevilor din ciclul primar, și de 10–14 propoziții în cazul elevilor de la clasele V–VIII.
- Descrierea desenului trebuie să fie obligatoriu în limba română.

Până când se pot trimite lucrările?

- Termenul limită pentru trimiterea lucrărilor este: **13 decembrie 2020**.

Detalii tehnice:

- Așteptăm creațiile voastre prin email, pe adresa redacției Foi: foaia@foaia.hu
- Este foarte important ca în email să precizați următoarele informații: numele concurentului, clasa și școala la care învățați.
- Atât desenele cât și descrierile (compunerile) trebuie să fie lucrări proprii, originale!

Evaluare:

- Creațiile vor fi apreciate de un juriu alcătuit din membrii redacției.
- Cele mai reușite desene și compuneri vor fi publicate în numărul de Crăciun al „Foi românești”.

Premii:

- Cele mai reușite lucrări (trei desene și povestea lor) vor fi premiate cu cadouri (seturi de desenat și cărți în limba română).
- Toți participanții vor primi câte un caiet de notițe și pix cu sigla revistei.

În atenția iubitorilor de teatru:

FESTIVAL ALTFEL

Dragi cititori ai săptămânalului „Foaia românească” din Ungaria, Anul acesta am plăcerea să atrag atenția iubitorilor de teatru să urmărească spectacolele celei de a 30-a ediții a Festivalului Național de Teatru, care are loc la București între 22–29 noiembrie 2020, pe internet. Surpriza de a urmări pe net spectacolele se datorează condițiilor impuse de molimă. Motiv pentru care organizatorii Festivalului i-au și inventat un nume de alint: Festivalul „Altfel” (online: www.fnt.ro)



FNT 30 / FNT ALTFEL. Brusc el devine accesibil tuturor iubitorilor de teatru. Timp să aveți! Adresa pe care trebuie să o știți pentru vizionarea spectacolelor este: www.fnt.ro.

Mulțumesc și în numele dumneavoastră, dragi spectatori, celor care ne fac posibilă vizionarea acestui festin al Teatrului Românesc în condițiile dificile ale acestui an, impuse de molimă.

SĂNĂTATE și SUCCES FNT!!!

Anna Scarlat

Doliu în lumea teatrului românesc

Draga Olteanu Matei (1933–2020)

La mai puțin o lună de la împlinirea vârstei de 87 de ani, în noaptea de 17 spre 18 noiembrie s-a stins din viață actrița *Draga Olteanu Matei*.

Draga Olteanu s-a născut la București, pe 24 octombrie 1933. A absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” în 1956. În septembrie, același an, a debutat în piesa „Ziariștii” de Alexandru Mirodan. În perioada 1957–1990, a jucat pe scena Teatrului Național din București. Membră a Generației de Aur a teatrului românesc și cu o carieră care se întinde de-a lungul a 55 de ani, actrița Draga Olteanu Matei a încântat spectatorii români interpretând zeci de personaje în filme, spectacole de teatru și scenete TV.



În 2014, i-a fost înmănat de către principesa Margareta, Ordinul „Coroana României” în grad de Ofițer, în cadrul unei ceremonii care a avut loc în Holul de Onoare al Castelului Peleş din Sinaia. În același an, soțul său, dr. Ion Matei, care i-a fost alături 44 de ani, a murit.

Draga Olteanu Matei a fost înmormântată duminică, 22 noiembrie, în Cimitirul „Eternitatea” din Piatra Neamț, alături de soțul ei.

Cu un palmares greu de egalat – a jucat în 90 de filme, în peste 50 piese de teatru și 100 de roluri tv de-a lungul unei cariere de 55 de ani –, Draga Olteanu Matei a fost un prieten apropiat al Televiziunii Române, unde a avut apariții memorabile în producțiile de teatru și divertisment, rolurile interpretate în programele de Revelion rămânând un reper în istoria micului ecran. Tot aici, marea actriță a jucat-o pe Veta, soția lui Nea Mărin, într-o serie de spectacole TV.

După pensionarea sa din Teatrul Național (1992), marea actriță a înființat, la Piatra-Neamț, compania teatrală pentru actori neprofesioniști „Teatrul Vostru”. A devenit oficial pietreancă la începutul lunii septembrie 2007, când a obținut buletin de Piatra-Neamț. La 25 octombrie 2007, i-a fost acordat titlul de Cetățean de onoare al municipiului Piatra-Neamț.

Contribuția adusă teatrului și cinematografiei românești a fost recunoscută prin numeroase premii, titluri, diplome, pe care le-a primit de-a lungul carierei, printre care: Premiul ACIN 1975 („Ilustrate cu flori de câmp”, „Filip cel Bun”), Premiul UNITER pentru întreaga activitate (2004), Premiul TVR și PTWB (Prime Time World Broadcast) pentru Cea mai iubită actriță (2003), Premiul Gopo pentru întreaga carieră (2010), Premiul pentru întreaga activitate oferit în cadrul Festivalului Internațional de Film Comedy Cluj (2011).

În 2002, i-a fost acordată distincția Ordinul Național „Steaua României” de către Președinție, pentru dăruirea cu care a servit scena și cultura românească.

Începând din data de 29 octombrie 2011, Draga Olteanu Matei are o stea pe Aleea Celebrităților din Piața Timpului din București. Prezentă la eveniment, îndrăgita actriță a declarat atunci: „După Dumnezeu, vă mulțumesc tuturor, cei care ați venit aici și cei care nu sunt aici, pentru că datorită dumneavoastră eu am fost actriță, m-am străduit din toată inima să vă bucur și să vă susțin starea de bine”.



Pe lângă producțiile de varietăți, televiziunea publică păstrează în Arhiva de Aur adevărate bijuterii teatrale, Draga Olteanu Matei dând viață multor personaje în spectacole precum: „Arta conversației” de Valentin Silvestru, „Articolul 214” de I. L. Caragiale, „Chirița în provincie” de Vasile Alecsandri, „Mama Anghelușa” de Vasile Alecsandri, „Oameni de fiecare zi” de Radu Theodoru, „Pentru bal” de D. D. Pătrășcanu, „Piatra din casă” de Vasile Alecsandri, „Gaițele” de Kirilșescu sau „Hagi Tudose” de Barbu Ștefănescu Delavrancea.

Pe marele ecran, regretata actriță a interpretat roluri uriașe în filme care vor rămâne mereu în memoria publicului, dintre care amintim: „Setea” (1960, regia Mircea Drăgan), „Un surâs în plină vară” (1963, regia Geo Saizescu), „Astă seară dansăm în familie” (1972, regia Geo Saizescu), „Toamna bobocilor” (1975, regia Mircea Moldovan), „Eu, tu și Ovidiu” (1977, regia Geo Saizescu), „Iarna bobocilor” (1977,

regia Mircea Moldovan), „Nea Mărin Miliardar” (1979, regia Sergiu Nicolaescu), „Buletin de București” (1982, regia Virgil Calotescu), „Căsătorie cu repetiție” (1985, regia Virgil Calotescu), „Cucoana Chirița” (1986, regia Mircea Drăgan), „Chirița în Iași” (1987, regia Mircea Drăgan), „Dănilă Prepeleac” (1996, regia Tudor Tătaru), „Ministerul comediei” (1999, serial TV, regia Horațiu Mălăele) sau „Faimosul Papparazzo” (1999, regia Nicolae Mărgineanu).

(Urmare din pagina a 2-a)

Concurs pentru ocuparea postului de director al Centrului de Documentare și Informare al AȚRU

Prezintă avantajele:

- apartenența la naționalitatea română
- cunoștințe de limba română la nivel de limbă maternă

Documente necesare la depunerea dosarului:

- CV (curriculum vitae) de specialitate
- un program detaliat de management și specialitate
- dovadă a respectării condițiilor stipulate în proiect – copie a diplomei care atestă finalizarea studiilor superioare și a specializării
- adeverință din partea angajatorului care certifică experiența profesională
- orice document sau dovadă a unei activități științifice de specialitate
- adeverință care certifică finalizarea studiilor de administrație și management echivalente cu 120 de ore, în caz contrar o declarație prin care își asumă responsabilitatea ca în decurs de doi ani să obțină acest atestat și să-l prezinte angajatorului
- orice document care atestă cunoștințele de limba română la nivel de limbă maternă
- cazier juridic nu mai vechi de trei luni
- declarație privind protecția datelor, conform căreia solicitantul este de acord ca datele sale personale să fie gestionate de Adunarea Generală a AȚRU și de Oficiul AȚRU, în vederea derulării concursului.



Termenul limită de depunere a dosarului: 14 decembrie 2020.

Mod de depunere:

Pe hârtie: (poștal sau personal), adresat președintelui AȚRU, 5700 Gyula, str. Eminescu, nr. 1.

Pe plic trebuie menționat: Concurs pentru funcția de director al Centrului de Documentare și Informare al AȚRU.

Electronic: la adresa de e-mail atru@globonet.hu.

Procedura de evaluare a proiectului:

– mai multe informații în legătură cu proiectul se pot obține de la președintele Gheorghe Cozma, la următorul număr de telefon:

06/66-463-951

- se analizează doar dosarele complete
- în timpul procedurii de depunere a dosarelor – dacă este necesar – se oferă posibilitatea de a cunoaște instituția
- concurenții vor fi audiați de o comisie formată din membrii cu experiență în sarcinile de bază ale instituției.

Termenul limită de decizie: următoarea ședință a Adunării Generale AȚRU, după termenul limită de depunere a dosarelor pentru concurs, cel târziu până în data de 31 decembrie 2020.

Concursul a fost făcut public în data de 14 noiembrie, pe site-ul: atruroman.hu

Noiembrie / 4

Autogovernarea Românească din Jula și săptămânalul „Foaia românească” publică concursul

Să cunoaștem mai bine orașul Jula!

Concurs cu premii pentru toți cititorii Foii românești



Întrebarea săptămânii:



În centrul orașului, pe malul Crișului Bătrân (azi: Canalul de Apă Vie) se găsește o frumoasă clădire de mai bine de 100 de ani, care este proprietatea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Aici își au sediile mai multe asociații și organizații românești. Enumerați minimum 3 dintre acestea!

Câștigătorul premiului principal al unei runde de întrebări va fi acel cititor care trimite patru răspunsuri corecte și complete. În cazul în care vor fi mai mulți expeditori de răspunsuri corecte, câștigătorul va fi tras la sorți.

Orașul Jula este un renumit centru turistic și balnear. Este și un oraș cu un trecut deosebit de interesant, presărat cu multe obiective istorice, armonios integrate în peisajul modern. Din punctul de vedere al comunității românești, Jula este considerată o adevărată capitală culturală, școlară și administrativă românească, deoarece aici se află majoritatea instituțiilor importante pentru românii din Ungaria.

Vă invităm să cunoașteți orașul pas cu pas, răspunzând la o întrebare pe săptămână.

În fiecare număr, vom publica o întrebare legată de orașul Jula, la care așteptăm răspunsurile pe email (foaia@foaia.hu) sau pe messenger (<https://www.facebook.com/foaiaromaneasca>). Răspunsurile corecte pot fi trimise până în ziua de marți, 1 decembrie.

Muzeul Rock din România, prima arhivă online a fenomenelor culturale muzicale rock

Muzeul Rock din România este o arhivă în format digital, un patrimoniu recent al fenomenelor culturale muzicale rock, pop, folk din România. Această arhivă are și o secțiune de obiecte accesibilizate pentru nevăzători, obiecte de colecție scanate 3D dar și cercetări specializate, inclusiv cea în parteneriat cu CNSAS, care analizează informații legate de grupurile de fan-cluburi ale fenomenelor rock-folk-jazz așa cum erau ele privite din perspectiva Securității.

Arhiva Muzeul Rock este o inițiativă a platformei muzeale private PostModernism Museum și a istoricului muzical Doru Ionescu și



se poate viziona pe www.postmodernism.ro

Proiectul Muzeul Rock a demarat acțiunea de constituire a colecțiilor publice și private, prin identificarea și alcătuirea în format digital a unei arhive comprehensive, fișate unitar, pe o platformă online interactivă, în dorința de a pune laolaltă patrimoniul recent muzeificabil al acestor fenomene culturale muzicale.

În prezent, Arhiva Muzeul Rock găzduiește secțiuni precum constructori de instrumente muzicale, arhivele Cenaclul Flacăra, Club A, Casa de Cultură Preoteasa, dar și Artiste rock,

Opere rock sau memorabilia: concerte, festivaluri, scrisori și documente, instrumente vechi sau celebre. Se pot vedea 360 de grade instrumente muzicale celebre; interviuri cu muzicieni și tehnicieni români sunt disponibile în format video.

Glume

Alegeri 2020, sondaj la ieșirea de la urne:

- Cum ați votat de data aceasta?
- Cu mască, cu mănuși și cu dezinfectant.
- Dar cu cine ați votat?
- Am pus ștampila pe prima pagină, nu vedeam prea bine din cauza vizierei.
- Ce sperați după votul de azi?
- Sper să nu mă infectez.
- Totuși, ce așteptați după ziua aceasta?
- Aștept să treacă 14 zile.
- Nu ați înțeles ce vă întreb... Ce v-ați dori să schimbați după acest vot?
- Mască și mănușile.
- Nu, nu la asta mă refeream... Care credeți că va fi rezultatul acestor alegeri?
- Pentru unii pozitiv, pentru alții negativ, oricum nu îi vor testa pe toți...

Un chinez intră într-un bar din America, se așează la bar și-i cere barmanului un whisky. În dreapta lui, Steven Spielberg. Chinezul, un mare fan al filmelor acestuia, îi cere un autograf. În schimb, Spielberg îi dă o palmă și-i spune:

– Voi, poporul chinez ați bombardat Pearl Harbor, pleacă de-aici.

Chinezul uimit raspunde:

– N-au fost chinezii cei care au bombardat Pearl Harbor, ci japonezii.

– Chinezi, japonezi, taiwanezi, sunteți cu toții la fel, a replicat Spielberg.

Chinezul, jap-jap, îi dă două palme lu' Spielberg și-i spune:

– Tu ai scufundat Titanicul. Strămoșii mei au fost pe acea navă...

Șocat, Spielberg răspunde:

– A fost un aisberg cel care a scufundat nava, nu eu...

Chinezul:

– Iceberg, Spielberg, Carlsberg... toți sunteți la fel!...

Merge unul cu mașina cu 100 km/h. La un moment dat, îl depășește o găină. Omul apasă accelerația, dar n-o ajunge. După ce merge el așa vreo 5 km, vede cum găina intră la o fermă. Se duce la fermier și îl întreabă:

– Ce fel de găini sunt acestea? Prima dată văd să fugă așa de tare o găină!

– Este o specie nouă, cu trei picioare... inginerie genetică. Știți, în felul ăsta au mai multe pulpe, sunt găini pentru carne.

– Și-i gustoasă carnea?

– Nu știe nimeni, fiindcă nu le putem prinde.

Integramă

ȚINTE

Cronograf Blamabil	A strânge în depozit Cuib!	Din Sciția (pl.) Țin hangul	Bebel Drept (adv.)	Copăi Inegalabil
Ostenit Floare de mină!			Bene răsturnat Cu tare	
	Cursuri de schimb Mut (fig.)			
Stau la munte Măsură la bocanc!			În cămin! Opus catodului	
		Macagii Arin		Fasonarea buștenilor
Ordin de pasăre În livadă			Colibă de pescari Tub de argilă	
Cap de tigru! Oțelită		La modă! Barză pe Nil		Negație Mănjită
	Fluviu în Egipt Uimit		O buruiănă Neprelucrat	
Rece! Acum!		Monotoni Gineri		
				Orificiu în piele
Exmatri- culat Stânjenel			A înfoia părul Case!	
		Trage la poartă		
Vedetă de film Trasee				

Dezlegarea acestei integrame o găsiți în numărul următor!

Dezlegarea integramei din numărul anterior

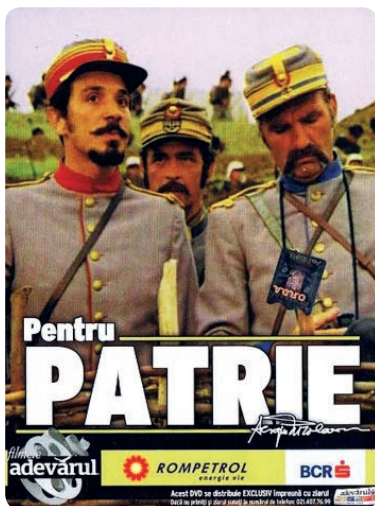
GESTURI: M; I; JIGNI; COCA; PR; RH; OTET; D; A; ABUZ; GEALAT; NUN; SUGRUMATA; IF; ANUAR; R; AT; ARS; DG; ASEMUI; SAH; URAT; HOTI; ORAR; NAMOL; AS; FIXIERE; STEAG; TRIA.

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Lectură



Pentru patrie

28 și 29 noiembrie 2020
TVR1 și TVR2
(online pe TVR+)

Sergiu Nicolaescu semnează regia și scenariul filmului în care este reconstituită participarea Principatelor Unite, conduse de principele Carol I, la Războiul ruso-turc din anii 1877–1878.

Povestea urmărește în paralel două acțiuni strâns corelate: deciziile politice și militare din perioada Războiului de Independență, precum și activitatea unui detașament special, constituit din soldați moldoveni și olteni pe parcursul ostilităților.

În urma deciziilor politice (care au debutat cu Proclamarea Independenței României) și a celor militare, independența României a fost recunoscută de marile puteri în ziua de 13 iulie 1878. Armata română avea să-și facă intrarea triumfală în București pe 8 octombrie 1878. Pelicula a fost lansată cu ocazia marșului a 100 de ani de la proclamarea Independenței României. Filmul este impresionant prin decorații, figurație și distribuția de excepție. A fost distins cu Premiul ACIN pentru regie în 1978.

În distribuție îi regăsim pe Amza Pellea, George Constantin, Mircea Albulescu, Ilarion Ciobanu, Sergiu Nicolaescu, Emil Hossu, Ion Dichiseanu.

*

Prima parte se difuzează la TVR Internațional pe 28 noiembrie, la ora 23:00 și la TVR2 pe 29 noiembrie, la ora 13:10.

A doua parte se difuzează la TVR Internațional pe 29 noiembrie, la ora 23:00 și la TVR2 pe 29 noiembrie, la ora 20:10.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

30 NOIEMBRIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

1 DECEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Eu aleg România: Ascultă-ți muzica! 100 de melodii ale românilor 17.30: Legende de Banatului – serial istoric. 17.55: Încheiere

2 DECEMBRIE (Stefan Crasta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

3 DECEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei/Anca Becan 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

4 DECEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Galeria interpreților de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

5 DECEMBRIE (Anca Becan)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: Clubul suporterilor (reluare) 17.00: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă / Radio Timișoara 17.55: Încheiere

6 DECEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: Program retrospectiv 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16:00–18:00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII



dexonline

Dicționare ale limbii române

IREPROȘABIL, -Ă,

ireproșabili, -e, adj. Căruia nu i se poate reproșa nimic; care este fără cusur, fără greșeli; desăvârșit, impecabil, perfect, nereproșabil. ●(Adverbial) Fără cusur, în mod desăvârșit. – Din fr. **irréprochable**.

UMOR

ÎNVĂȚĂMÂNT
ONLINE
PÂNĂ LA
MĂ
?INTORC!

ecranul
nostru

miercuri, 2 decembrie, Duna TV, ora 7.15
miercuri, 2 decembrie, Duna World, ora 13.45

De trei decenii, în această perioadă a anului ne-am obișnuit cu simpoziioanele științifice, organizate de obicei la Iula de către Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria. În 2020 trebuia să aibă loc cel de-al 30-lea simpozion, la care participau specialiști români din Ungaria și România. Pandemia cu noul coronavirus însă a împiedicat ca acest eveniment să se organizeze. Directoarea institutului, dr. Maria Berényi a rezumat experiențele simpoziionelor cu o tradiție de trei decenii, iar din arhiva noastră am ales câteva momente memorabile ale acestui eveniment. Realizator: Tiberiu Boca



ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Iula, str. Eminescu nr. 1
Tel./fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Gheorghe Cozma
E-mail: atru@globonet.hu
Web: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:
(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă
Website: <http://budapesta.mae.ro/>
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431,
(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:
(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu
Website: <http://szeged.mae.ro>
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Iula, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:
(+36-30) 635-7181

Consul general:
Florin Trandafir Vasiloni
Website: <http://gyula.mae.ro/>
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: szeged@icr.ro

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Director: dr. Maria Berényi
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Iula, str. Sáros nr. 17
Director: Mariana Negreanu Vetró
E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

O viață trăită între români și pentru români



— În ce s-a manifestat acest lucru? Nu ați avut cu cine să dezbateți idei?

— Nu. Deloc. Oamenii mai pregătiți erau în afara așa-zisei instituții. Mă întrebam, ce suntem noi? De ce suntem noi? Domnul Gheorghe Marc venea și spunea că trebuie să mergem pe teren.

Și atunci ce au făcut colegii, cei de la alte specialități? Au scris ceva pe tablă, dacă ar intra cineva, să aibă copilul câteva cuvinte românești scrise și în afară de aceasta, limba română nu mai era folosită la cursuri, ci doar limba maghiară. Înainte totuși se făcea predare românească. Că unii copii au înțeles sau nu au înțeles era altă treabă, dar cel puțin era un mediu românesc.

Începuturile sistemului de autoguvernări

La începutul anului 1995, au pornit pregătirile pentru formarea autoguvernării românești pe țară. În primele două luni ale anului, comisia de pregătire a Adunării Electorilor formată din 11 președinți ai autoguvernărilor românești locale s-a întrunit de mai multe ori ca să discute despre amănuntele organizării Adunării Electorilor. Ședința de constituire a primei autoguvernării românești pe țară a avut loc la 25 martie 1995. În urma unei dezbateri mai mult formale, într-un timp scurt s-au ales membrii autoguvernării pe țară, la număr 53 de membri. Rezultatul alegerilor a șocat opinia publică, deoarece tocmai un grup al intelectualilor de frunte al comunității noastre a rămas în afara noii reprezentanțe.

— Când am fost ales președinte pentru prima dată, au fost alții care mi-au spus: „ai zis că nu avem nevoie de această lege și acum te-ai băgat în ea!” Mulți m-au împins spre asta. Fiecare localitate avea atunci o delegație cu un anumit număr de lideri... Nu am știut eu ce o să se aleagă până la final...

Am crezut că în așa zis marele prezidiu cu 53 de membri o să fie reprezentanți aleși din diferite localități, iar colegii mai pregătiți, intelectualii, vor fi aleși la diferite comisii de specialitate. Colegul Gheorghe Petrușan avea atunci niște idei să ducă cât mai multe activități la Seghedin. Potrivit unora, ar fi preferat să ducă și Uniunea Culturală și Autoguvernarea pe Țară, la Seghedin. Din aceste probleme au ieșit multe neplăceri. Așa am venit eu dimineața la treabă că am crezut că unul dintre vicepreședinți va fi primarul de atunci al Micherechiului, Gheorghe Ruja. După ce s-au făcut propunerile a ieșit vicerpreședinte viceprimarul localității Chitighaz, Gheorghe Ardelean, fără ca eu să știu despre asta.

— Cum au fost acei patru ani ca președinte?

— Nu mi-a plăcut ce se întâmplă pe teren, dar nici ceea ce se întâmpla la nivel guvernamental. Îmi amintesc că odată am fost primiți la Budapesta de către președintele Árpád Göncz și mi-am dat seama că nimic nu este sincer din ce ne povestesc, este cu totul altceva... Nu am fost mulțumit niciodată, nu am fost împăcat cu nimic și am regretat mult de ce am intrat în toate astea. De aceea nu am mai pornit apoi la nici o alegere.

— V-ați simțit singur?

— M-am simțit foarte, foarte singur.



Aceasta a fost cândva activitatea Uniunii. Am spus să mergem, dar acum ce vrei pe tren? Du-te, spune-mi doar de ce! Când am realizat că unitate nu există, m-am ținut de cuvântul dat.

— A fost aceasta o altă lume decât lumea rațională a școlii?

— Da. Elita, oamenii mai pregătiți erau în afară, și mie nu mi-a plăcut asta. Am vrut să continui cu ei, și între ei, dar am rămas singur dincoace. Membrii comisiilor erau aleși doar dintre ei. Cred că oamenii mai bine pregătiți din alte cercuri ar fi avut un loc acolo, dar au fost aleși doar acei unul-doi, care erau aleși de sus, de ei.

— S-a creat o altă lume în care a fost foarte greu să pătrunzi?

— Sigur că da. Dacă nu ai fost omul președintelui și al conducerii simplă de tot de atunci, nu erai nimic.

Treburile așa merg cum merg...

— În anul 1999 ați renunțat în ultima clipă și a ajuns în funcția de conducător un om care după aceea a marcat următorii 20 de ani. Ce s-a întâmplat atunci?

— Gheorghe Gros, care era atunci președinte la autoguvernarea din Bichișciaba a dorit foarte mult să ajungă în conducere, pentru că nu știu de ce era în afară. Și m-am gândit la el... Noaptea am dat un telefon la Bătania, la Kreszta, ca să fie el mâine la alegeri un fel de coordonator și să facă propuneri pentru Gheorghe Gros în locul meu. Și în loc de asta, a fost ales altcineva să facă propuneri pentru Kreszta, dar toată lumea a rămas cu conștiința că eu l-am vrut pe el, dar eu l-am vrut pe Gros.

— V-ați gândit vreodată la faptul că oare ce era dacă și noua organizație, Autoguvernarea pe Țară, ar fi mers mai departe folosindu-se de toate forțele intelectuale pe care le are această comunitate?

— Bineînțeles că ar fi fost bine, dar nu a fost posibil. Atunci exista o diferență foarte mare între centrul din Seghedin și ce a rămas pe-aici. Sigur că, dacă s-ar fi unit aceste forțe mai bine pregătite din toate punctele de vedere, da, s-ar fi putut ajunge la mai multe și mai bune rezultate. Consider că da. A trecut o perioadă foarte lungă până când practic nu s-a întâmplat nimic. Ceea ce se întâmplă acum se datorează legii. Legea a fost modificată în așa fel încât oricine ar fi președinte treburile așa merg cum merg... Datorită legii, nu datorită pregătirii unora sau altora.

— Nu vă pare rău că în conștiința oamenilor sunteți și astăzi „domn director”, chiar dacă puteați să fiți „domn președinte”?

— Deloc. Bineînțeles că de școală am fost mult mai legat. M-am obișnuit pentru că cine a intrat în școală așa m-a cunoscut, am ieșit din școală așa mă cunoaște și astăzi cine mă recunoaște și mă cunoaște...

Tiberiu Boca